

**XORAZM ETNOGRAFIYASINING ZAMONAVIY
TADQIQOTLARI: MUSTAQILLIK DAVRIDA AYOL
OLIMLARNING HISSASI**

Normetova Mahfuza Alisher qizi

Abu Rayhon Beruniy nomidagi

Urganch davlat universiteti mustaqil izlanuvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqola mustaqillik yillarida Xorazm etnografiyasida olib borilgan zamonaviy tadqiqotlarni umumiy tahlil qiladi. Ishda vohaning etnik va madaniy merosi, xalq an'analari, urf-odatlar, marosimlari, milliy kiyim-kechak va zargarlik an'analari, gastronomik va raqs madaniyati, nikoh to'y marosimlari hamda turkmanlar jamiyatining o'ziga xosligiga doir tadqiqotlar ilmiy asosda o'rganilgan.

Kalit so'zlar: Xorazm etnografiyasi, milliy identitet, urf-odatlar, marosimlar, zargarlik an'analari, milliy kiyim-kechak, raqs madaniyati, an'anaviy taomlar, turkmanlar, transformatsion jarayonlar.

Mustaqillik yillarida O'zbekistonning madaniy merosini qayta baholash va milliy identitet masalalariga yangicha yondashuv shakllanishi natijasida Xorazm etnografiyasini o'rganishga bo'lgan qiziqish keskin oshdi. Tarixiy va etnografik manbalarning qayta nashr etilishi, arxiv materiallarining ochiqqlanishi hamda hududiy ekspeditsiyalarning kengaytirilishi Xorazmning boy etnik-madaniy qatlamlarini chuqur tadqiq etishga imkon yaratdi. Shu jarayonda Xorazm aholisining an'analari, urf-odatlar, marosimlari, xalq raqslari, kiyim-kechak madaniyati, amaliy san'at turlari va hunarmandchilik an'analari modern ilmiy metodlar asosida qayta tahlil qilindi. Ayniqsa, Xorazmlik etnograf ayollarning ilmiy izlanishlari Xorazm madaniyatini chuqur anglash, milliy identitet va estetik qadriyatlarni yoritishda, shuningdek,

transformatsion jarayonlarni aniqlashda alohida ahamiyat kasb etdi va sohaning rivojlanishiga muhim hissa qo'shdi.

Xususan, M.Jumaniyazova tomonidan o'rta asrlarda Xorazm vohasiga Dashti Qipchoq aholisining kirib kelishiga doir tadqiqot o'tkazilib, ilmiy maqolada Qipchoq cho'li hududlaridan chiqqan o'zbek qabilalarining Xorazm vohasiga ko'chib kelishi, ularning migratsiya yo'llari, ijtimoiy-siyosiy sharoitlar va etnik shakllanish jarayonlari keng tahlil qilinadi. Tadqiqotda qipchoqlar Xorazmga joylashgach, mahalliy aholiga moslashuvi, etnik va madaniy aloqalari, turmush tarzidagi o'zgarishlar, xo'jalik faoliyati (chorvachilik, dehqonchilikka o'tish) haqida tahliliy ma'lumotlar beriladi. Qipchoq urug'larining Xorazmning qaysi hududlariga joylashgani, ularning qishloq nomlarida, urug' tuzilmasida, mahalliy dialektlarda va etnografik an'analarda aks etgan izlari ham ko'rib chiqiladi¹.

Olima tomonidan Xorazm etnologiyasida mustaqillikdan keyin shakllangan yangi ilmiy yondashuvlar bilan birga, sohaning dolzarb muammolarini tahlil qiladi. Asosiy e'tibor Xorazmning boy madaniy merosi, etnik jarayonlari, urf-odatlar va an'analari bo'yicha olib borilayotgan tadqiqotlarda uchrayotgan ilmiy bo'shliqlar va metodik qiyinchiliklarga qaratiladi². Shu bilan birga muallif tomonidan Xorazm aholisi urf-odatlarida kuzatilgan transformatsion jarayonlar³, Xorazm aholisi taomlaridagi o'zgarishlar⁴, Xorazm aholisi etnik tarkibiga singib ketgan eroniy aholi

¹ Жуманиёзова М.Т. Қипчоқ чўли ўзбекларининг Хоразмга жойлашиш тарихидан // Ўзбекистонда ижтимоий фанлар. 1998 №12 (4). – Б. 15-16.

² Жуманиёзова М.Т. Хоразм этнологиясининг замонавий муаммолари хусусида // Илм сарчашмаси. 2012 №1 (1). – Б. 33-36.

³ Жуманиёзова М.Т. Хоразм аҳолисининг урф-одатларида трансформацион жараёнлар (2011-2013 йил дала амалиёти натижалари асосида) // Хоразм Маъмун Академияси Ахборотномаси. 2013 №2 (2). – Б. 22-24.

⁴ Жуманиёзова М.Т. Трансформационний процесс в Хорезмской кухне // Хоразм Маъмун Академияси Ахборотномаси. 2013 №3 (3). – Б. 23-25.

madaniyati to‘g‘risida⁵, Xorazm milliy raqs san‘atiga oid etnografik kodlar masalalarida tadqiqot ishlarini olib borgan⁶.

Keyingi davrda Xorazm vohasi madaniyatining noyob jihatlaridan biri hisoblangan an‘anaviy tabobat hamda uning tarixiy ildizlari, voha tabobatining ibtidoiy e‘tiqodlar bilan aloqadorligi, mistik negizlar masalalariga oid ilmiy tadqiqot ishlari olib borilib, voha etnografiyasiga doir qimmatli natijalar taqdim qilingan⁷.

Xorazm aholisining o‘ziga xos etnik kodlaridan birini tashkil qiluvchi milliy kiyim-kechaklar masalasida Sh.Nurullayeva salmoqli ilmiy – tadqiqot ishlarini olib borgan. Tadqiqotchi tomonidan Xorazm milliy raqs kiyimlaridagi naqshlar masalari⁸, Xorazm o‘zbeklarining XX-XXI asrdagi an‘ana va urf-odatlar masalari⁹, Xiva Ichan qal‘a muzey fondi materiallari asosida Xorazm aholisi kiyim-kechaklari hamda taqinchoqlari masalasida albom kabi qimmatli ilmiy izlanishlar olib borilgan¹⁰.

Sh. Nurullayeva tomonidan amalga oshirilgan tadqiqotlar Xorazm aholisi kiyim-kechagining nafaqat tashqi ko‘rinishi, balki uning ortidagi ramziy ma’nolar, etnik belgilari va madaniy qatlamlarini yoritishda muhim ilmiy asos bo‘lib xizmat qiladi. Olimaning izlanishlari orqali Xorazmning milliy kiyimlarida mujassam bo‘lgan naqshlar, ranglar, shakllar va bezaklarning etnik

⁵ Yunusxodjayev H., Jumaniyazova M. The iranian diocese in Khorezm // Actual Problems of modern Science, Education and Training In The Region. 2018 №2 (4). – P. 149-153.

⁶ Жуманиёзова М.Т. Хоразм рақс санъатида этнография // Тамаддун нури. 2019 №18 (1). – Б. 32-34.

⁷ Жуманиёзова М.Т. Историко-культурные объекты суфийских тарикатов как места исцеления (на примере святынь Султана Увайса, Пахлавона Махмуда и Юсуф Хамаданий) // БЭМУ жарчысы. 2023 №3 (3). – С. 52-58.; Жуманиёзова М.Т. Врачеватели религиозно-мистической медицины в Хорезме (историко-этнографический анализ) // Tamaddun nuri. 2024 №2. – В. 156-160.; Jumaniyozova M.T. Xorazm aholisining XXI asrning birinchi choragida xalq tabobati “maxfiy bilimlari” masalasiga munosabati yuzasidan kiber etnologik va etnografik dala tadqiqoti natijalari // Ma‘mun science. 2024 №3. – В. 135-141. Жуманиёзова М. Т. Хоразм воҳасида касалликларни даволовчи зиёратгоҳлар ва касалликларни даволашда шомонлик этикодининг излари // Хоразм Маъмун Академияси Ахборотномаси. 2024 №11 (3). – Б. 142-147.

⁸ Nurullayeva Sh. Khorezm dance costumes and ornaments // Буюк Ипак йўли бўйлаб Халқаро туризмнинг барқарор ривожланишида маданий мероснинг тутган ўрни. – Урганч, 2017. – Б. 55-57.

⁹ Nurullayeva Sh., Egamberganova M. Traditions and customs of the uzbeks in khorezm region (XIX-XX centuries). LAP LAMBERT Academic Publishing, 2020. – 96 p.

¹⁰ Нуруллаева Ш., Жуманазарова М. Хоразм анъанавий кийим ва тақинчоқлари. – Т.: Янги нашр. – 44 б.

identitetni ifodalovchi kodlar sifatidagi mazmuni ochib berilgan. Bu esa regionning madaniy merosi, estetik qarashlari va tarixiy an'analari uzviy ravishda davom etib kelayotganini tasdiqlaydi.

Xorazm madaniyati tadqiqotchisi S.Matkarimova tomonidan Xorazm an'anaviy taomlari va tanovvul madaniyati xususidagi tadqiqoti Xorazm vohasining gastronomik merosi, taom tayyorlash jarayonlari, tanovvul odoblari va ular bilan bog'liq marosimiy hamda ijtimoiy qadriyatlarni kompleks ilmiy tahlil qilishga bag'ishlangan fundamental izlanishdir. Asarda avvalo mavzuning nazariy-uslubiy asoslari yoritilib, etnografik tadqiqotlarda qo'llaniladigan metodlar hamda ovqatlanish madaniyatini o'rganish bo'yicha ilgari olib borilgan izlanishlarning tarixshunoslik holati baholanadi. Mazkur ilmiy asoslar Xorazm taomlari va tanovvul madaniyatining murakkab tarixiy shakllanish jarayonini izohlashga imkon beradi. Tadqiqotning asosiy qismida Xorazm aholisi tomonidan qadimdan tayyorlanib kelinayotgan taomlar, ularning tarkibi, tayyorlanish texnologiyasi va iste'mol madaniyati keng qamrovda ochib beriladi. Donli mahsulotlar, xamirdan tayyorlanadigan turli dishlar, go'sht va baliq mahsulotlariga asoslangan taomlar, sut va qandolat mahsulotlari tayyorlanishidagi lokal xususiyatlar hamda ularning voha aholisi hayotidagi o'rni etnografik nuqtayi nazardan tahlil qilinadi. Shuningdek, taomlar bilan bevosita bog'liq bo'lgan irim-sirimlar, urf-odatlar va marosimiy qadriyatlar, ularning ijtimoiy hayotdagi funksiyalari ham tadqiqotning markaziy yo'nalishlaridan birini tashkil etadi¹¹.

Xorazm nikoh to'y marosimlari N.Matkarimova ilmiy tadqiqoti predmeti sifatida tanlanib, ilmiy izlanish olib borilgan. Olimaning tadqiqotida Xorazm vohasida o'zbeklar tomonidan o'tkaziladigan nikoh to'yi marosimlarini tarixiy, etnografik va madaniy nuqtai nazardan kompleks tarzda o'rganishga bag'ishlangan. Asarda nikoh to'yi marosimlarining manbaviy asoslari,

¹¹ Matkarimova S. Xorazm an'anaviy taomlari va tanovvul madaniyati. – Toshkent: «Fan ziyosi» nashriyoti, 2024. – 320 bet

tarixshunoslik holati va nazariy-metodologik yondashuvlar tahlil qilinadi, bu esa mavzuning ilmiy jihatdan chuqur va tizimli o'rganilishiga imkon yaratadi. Tadqiqotda nikoh to'yigacha bo'lib o'tadigan marosimlar, rasm-rusumlar va an'anaviy tayyorgarlik jarayonlari keng qamrovda yoritilgan. Shuningdek, to'ydan keyin o'tkaziladigan an'anaviy tadbirlar, ularga bog'liq tabular, irim-sirimlar va ularning jamiyat hayotidagi ijtimoiy-funksional ahamiyati tahlil qilinadi. Tadqiqotda islom dini e'tiqodlarining nikoh marosimlariga ta'siri ham ilmiy asosda ko'rsatilgan, ularning marosimlarning shakllanishidagi roli va jamiyatdagi o'rni ochib berilgan¹².

Tadqiqotda nikoh marosimlarining transformatsion jarayonlariga ham alohida e'tibor qaratilgan. Jumladan, vohaga xos milliy san'at ijrochiligi, xalq o'yinlari, marosimlarda kiyiladigan kiyim-kechaklar va ularning an'anaviy va zamonaviy shakllari tahlil qilingan. Nikoh to'yi marosimlarida tayyorlanadigan milliy taomlarning vohaga xos xususiyatlari, ularning ijtimoiy va madaniy ma'nosi ham tahlil qilingan.

Xorazm vohasi etnik tarkibida salmoqli ulushga ega turkmanlar madaniyatini o'rganishga ham alohida e'tibor qaratilgan. Xorazm vohasidagi turkmanlar jamoasining milliy o'zligini, turmush tarzini va madaniy hayotdagi o'zgarishlarni kompleks tarzda o'rganish M.Egamberganova tomonidan amalga oshirilgan. Tadqiqotda turkmanlarning tarixiy ildizlari, ijtimoiy strukturalari va madaniy an'analari bilan bog'liq manbaviy jihatlar tahlil qilinadi, shuningdek, etnomadaniy o'zlikni anglashga doir ilmiy-uslubiy yondashuvlar yoritiladi¹³.

Izlanishlar turkmanlar jamoasining genologiyasi, jamoaviy hayotdagi o'ziga xos xususiyatlari, xo'jalik faoliyati va iqtisodiy tartibdagi transformatsiyalarni ilmiy asosda ochib beradi. Shu bilan birga, turkmanlarning milliy identitetini shakllantiruvchi etnoligvistik, diniy va madaniy jarayonlar,

¹² Маткаримова Н.М. Хоразм ўзбекларининг никоҳ тўйи маросимлари (XX аср ва мустақиллик даври). – Тошкент: «Fan ziyosi», 2022. – 160 б.

¹³ Эгамберганова М.Ж. Хоразм воҳаси туркманлари. – Бухоро: “Фан зиёси”, 2023. – 149 б.

moddiy madaniyatdagi o'ziga xoslik va zamonaviy o'zgarishlar, shuningdek, oila va marosimlardagi transformatsion jarayonlar ham batafsil tahlil qilinadi¹⁴.

Voha zargarlik an'analaridagi transformatsion jarayonlarni tadqiq qilgan Q. Bakdurdiyeva o'z ishida Xorazm vohasiga xos zargarlik san'ati va an'analarini chuqur o'rganadi. Tadqiqotchi Xiva Ichan qal'a muzeyi fondidagi noyob materiallar va eksponatlar asosida vohaning qadimiy va zamonaviy zargarlik an'analari, ularning shakllanish jarayonlari va davrlar kesimidagi o'zgarishlarini tizimli tarzda tahlil qiladi. Bakdurdiyeva nafaqat bezaklarning tashqi ko'rinishi va texnik xususiyatlarini, balki ularning ijtimoiy, madaniy va etnik identitetni ifodalovchi funksiyalarini ham yoritadi¹⁵.

Tadqiqotda zargarlik buyumlarining naqshlari, bezak uslublari, ishlatilgan materiallar va ularning ahamiyati keng qamrovda o'rganiladi. Shuningdek, voha zargarlik an'analaridagi transformatsion jarayonlar — ya'ni an'anaviy shakllarning zamonaviy talqinlarda qanday davom etishi, yangi texnik va badiiy elementlar bilan boyitilishi ham tadqiq etilgan. Ushbu izlanishlar Xorazm zargarlik san'atining tarixiy ildizlari, madaniy konteksti va xalqning estetik didi, urf-odatlar bilan uzviy bog'liqligini ochib beradi va vohaning milliy madaniy merosini chuqur tushunishga xizmat qiladi¹⁶.

¹⁴ Egamberganova M. J. "Process of Turkmen settlement in Khorezm region" // Journal of Critical Reviews. Vol 7, Issue 4. – 2020. – P. 401–403.; Egamberganova M. J. "Abulg'ozi Baxodirxonning "Shajarayi Tarokima" asarida turkmanlar etnogenezi masalasi" // "Xorazm Ma'mun Akademiyasi Axborotnomasi" jurnali. – Xiva, 2020. – №4/2. – B. 36–37. (07.00.07 №26); Egamberganova M. J. "The ethnic identity and tribal structure of the turkmens of the Khorezm oasis" // ЎЗМУ хабарлари. – 2021. – №1/3. –Б. 27–31. (07.00.07 №22); Эгамберганова М. Ж. Глобаллашув даврининг Хоразм воҳаси туркманлари маънавий маданиятига таъсири // "Imom Buxoriy saboqlari" jurnali. – Самарқанд, 2021. – №3. – Б. 51–52. (07.00.07 №17); Эгамберганова М. Ж. Хоразм воҳаси туркманлари аънавий идентиклигидаги ўзгаришлар // Ўтмишга назар. – 2021. – №10. – Б. 60–65. (07.00.07 №41); Egamberganova M. J. Changes in the traditional identity of Turkmens in the Khorezm oasis // Thematics Journal of History. Vol. 7, Issue – 2. – 2021. ISSN: 2277-2979. – P. 68–73.

¹⁵ Bakdurdiyeva Q. O'zbek an'anaviy zargarligida transformatsion jarayonlar (Xorazm vohasi misolida): Tarix fan. bo'yicha falsafa dokt. (Phd) diss... avtoref. – Nukus, 2025. – 19 b.

¹⁶ Bakdurdiyeva Q.Q. Xorazm vohasidagi an'anaviy zargarlik buyumlari (Boshga taqiladigan taqinchoqlar misolida) // O'tmishga nazar. 7 jild, 7 son. – Toshkent, 2024. – Б. 25-31. (07.00.07 №7); Bakdurdiyeva Q.Q. Xorazm vohasi zargarligi tarixiy jarayonlar tontekstida (VIII – XVIII asrlarda) // Xorazm Ma'mun akademiyasi axborotnomasi. – Xiva, 2024. – Б. 27-30. (07.00.07 №7/3); Bakdurdiyeva Q.Q. Xorazm zargarligida qo'llanilgan naqshlar va ularning semantik ifodalari // Xorazm Ma'mun akademiyasi axborotnomasi. – Xiva, 2024. № 7/3. – Б. 31-34. (07.00.07 №7/3); Бакдурдиева К.К. Хорезмские традиционные ювелирные изделия // Этнические меньшинства в истории России. Материалы Международной научной конференции. – Санкт-Петербург, 2024. – С. 112-117.; Бакдурдиева К.К. Значение и характеристика

Mustaqillik yillarida Xorazm aholisining an'analari, urf-odatlari, milliy kiyim-kechaklari, zargarlik an'analari, gastronomik madaniyati, nikoh marosimlari va xalq raqslari tizimli tarzda keng ko'lamda o'rganilgan. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, Xorazm etnografiyasida ayol tadqiqotchilarining hissasi alohida e'tiborga loyiqdir. Sh.Nurullayeva, S.Matkarimova va Q.Bakdurdiyeva kabi ilmiy izlanishlar voha madaniyatini, milliy identitet va estetik qadriyatlarni chuqur yoritishga, transformatsion jarayonlarni aniqlashga va madaniy merosni saqlashga katta hissa qo'shgan. Ushbu izlanishlar Xorazm etnologiyasini zamonaviy ilmiy doirada rivojlantirish, vohaning madaniy xususiyatlarini keng jamoatchilikka yetkazish va milliy merosni avloddan-avlodga uzluksiz yetkazish imkonini beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Bakdurdiyeva Q. O'zbek an'anaviy zargarligida transformatsion jarayonlar (Xorazm vohasi misolida): Tarix fan. bo'yicha falsafa dokt. (Phd) diss... avtoref. – Nukus, 2025. – 19 b.
2. Bakdurdiyeva Q.Q. Xorazm vohasi zargarligi tarixiy jarayonlar tontekstida (VIII – XVIII asrlarda) // Xorazm Ma'mun akademiyasi axborotnomasi. – Xiva, 2024. – B. 27-30. (07.00.07 №7/3)
3. Bakdurdiyeva Q.Q. Xorazm vohasidagi an'anaviy zargarlik buyumlari (Boshga taqiladigan taqinchoqlar misolida) // O'tmishga nazar. 7 jild, 7 son. – Toshkent, 2024. – B. 25-31. (07.00.07 №7)
4. Bakdurdiyeva Q.Q. Xorazm zargarligida qo'llanilgan naqshlar va ularning semantik ifodalari // Xorazm Ma'mun akademiyasi axborotnomasi. – Xiva, 2024. № 7/3. – B. 31-34. (07.00.07 №7/3)

поли камня бирюза в ювелирных изделиях // Problems and solutions of scientific and innovative research. Volume 01, issue 02, 2004. – С. 17-20.; Бакдурдиева К.К. Драгоценные камни, используемые в украшениях Хорезма, и их смысловое выражение // Conference on the role and importance of science in the modern world. Volume 01, issue 06.2024. – С. 15-19.; Bakdurdiyeva Q.Q. Xorazm zargarlik buyumlarida ramzlar // "Conference of natural and applied sciences in scientific innovative research" issue 7, July 2024. – B. 56-60.

5. Bakdurdıyeva Q.Q. Xorazm zargarlik buyumlarida ramzlar // “Conference of natural and applied sciences in scientific innovative research” issue 7, july 2024. – B. 56-60.
6. Egamberganova M. J. “Abulg’ozi Baxodirxonning “Shajarayi Tarokima” asarida turkmanlar etnogenezi masalasi” // “Xorazm Ma’mun Akademiyasi Axborotnomasi” jurnali. – Xiva, 2020. – №4/2. – B. 36–37. (07.00.07 №26)
7. Egamberganova M. J. “Process of Turkmen settlement in Khorezm region” // Journal of Critical Reviews. Vol 7, Issue 4. – 2020. – P. 401–403.
8. Egamberganova M. J. “The ethnic identity and tribal structure of the turkmens of the Khorezm oasis”//ЎЗМУ хабарлари. – 2021. – №1/3. –Б. 27–31. (07.00.07 №22)
9. Egamberganova M. J. Changes in the traditional identity of Turkmens in the Khorezm oasis // Thematics Journal of History. Vol. 7, Issue – 2. – 2021. ISSN: 2277-2979. – P. 68–73.
10. Jumanioyozova M.T. Xorazm aholisining XXI asrning birinchi choragida xalq tabobati “maxfiy bilimlari” masalasiga munosabati yuzasidan kiber etnologik va etnografik dala tadqiqoti natijalari // Ma’mun science. 2024 №3. – B. 135-141.
11. Nurullayeva Sh. Khorezm dance costumes and ornaments // Буюк Ипак йўли бўйлаб Халқаро туризмнинг барқарор ривожланишида маданий мероснинг тутган ўрни. – Урганч, 2017. – Б. 55-57.
12. Nurullayeva Sh., Egamberganova M. Traditions and customs of the uzbeks in khorezm region (XIX-XX centuries). LAP LAMBERT Academic Publishing, 2020. – 96 p.
13. Yunusxodjayev H., Jumanioyazova M. The iranian diocese in Khorezm // Actual Problems of modern Science, Education and Training In The Region. 2018 №2 (4). – P. 149-153.

14. Бакдурдиева К.К. Драгоценные камни, используемые в украшениях Хорезма, и их смысловое выражение // Conference on the role and importance of science in the modern world. Volume 01, issue 06.2024. – С. 15-19.
15. Бакдурдиева К.К. Значение и характеристика роли камня бирюза в ювелирных изделиях // Problems and solutions of scientific and innovative research. Volume 01, issue 02, 2004. – С. 17-20.
16. Бакдурдиева К.К. Хорезмские традиционные ювелирные изделия // Этнические меньшинства в истории России. Материалы Международной научной конференции. – Санкт-Петербург, 2024. – С. 112-117.
17. Жуманиёзова М. Т. Хоразм воҳасида касалликларни даволовчи зиёратгоҳлар ва касалликларни даволашда шомонлик этикодининг излари // Хоразм Маъмун Академияси Ахборотномаси. 2024 №11 (3). – Б. 142-147.
18. Жуманиёзова М.Т. Врачеватели религиозно-мистической медицины в Хорезме (историко-этнографический анализ) // Tamaddunpuri. 2024 №2. – В. 156-160.
19. Жуманиёзова М.Т. Историко-культурные объекты суфийских тарикатов как места исцеления (на примере святынь Султана Увайса, Пахлавона Махмуда и Юсуф Хамаданий) // БЭМУ жарчысы. 2023 №3 (3). – С. 52-58.
20. Жуманиёзова М.Т. Қипчоқ чўли ўзбекларининг Хоразмга жойлашиш тарихидан // Ўзбекистонда ижтимоий фанлар. 1998 №12 (4). – Б. 15-16.
21. Жуманиёзова М.Т. Трансформационный процесс в Хорезмской кухне // Хоразм Маъмун Академияси Ахборотномаси. 2013 №3 (3). – Б. 23-25.
22. Жуманиёзова М.Т. Хоразм аҳолисининг урф-одатларида трансформацион жараёнлар (2011-2013 йил дала амалиёти натижалари

асосида) // Хоразм Маъмун Академияси Ахборотномаси. 2013 №2 (2). – Б. 22-24.

23. Жуманиёзова М.Т. Хоразм рақс санъатида этнография // Тамаддун нури. 2019 №18 (1). – Б. 32-34.

24. Жуманиёзова М.Т. Хоразм этнологиясининг замонавий муаммолари хусусида // Илм сарчашмаси. 2012 №1 (1). – Б. 33-36.

25. Маткаримова Н.М. Хоразм ўзбекларининг никоҳ тўйи маросимлари (XX аср ва мустақиллик даври). – Тошкент: «Fan ziyosi», 2022. – 160 б.

26. Маткаримова С. Хоразм анъанавий таомлари ва тановвул маданияти. – Тошкент: «Fan ziyosi» нашриёти, 2024. – 320 бет

27. Нуруллаева Ш., Жуманазарова М. Хоразм анъанавий кийим ва тақинчоқлари. – Т.: Янги нашр. – 44 б.

28. Эгамберганова М. Ж. Глобаллашув даврининг Хоразм воҳаси туркманлари маънавий маданиятига таъсири // “Imom Buxoriy saboqlari” jurnali. – Самарқанд, 2021. – №3. – Б. 51–52. (07.00.07 №17)

29. Эгамберганова М. Ж. Хоразм воҳаси туркманлари анъанавий идентиклигидаги ўзгаришлар // Ўтмишга назар. – 2021. – №10. – Б. 60–65. (07.00.07 №41)

30. Эгамберганова М.Ж. Хоразм воҳаси туркманлари. – Бухоро: “Фан зиёси”, 2023. – 149 б.